

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Spokojenost absolventů středních škol se studiem a v zaměstnání

Anotace

Modul poskytuje základní přehled o výsledcích šetření absolventů středních škol, přináší zejména přehled o kariérové volbě žáků, rizikových aspektech a zpětném hodnocení této volby a zároveň ukazuje, jakým způsobem lze údaje ze šetření absolventů interpretovat a využívat v procesu kariérového poradenství.

Profil absolventa

Čtenář získá základní přehled o kariérové volbě žáků střední školy a jejích rizicích, spokojenosti absolventů se zvolenou vzdělávací dráhou i získanými kompetencemi na základě výsledků šetření absolventů středních škol a přehled o širších možnostech využití údajů různého charakteru ke zvýšení kvality kariérového poradenství.

Obsah

<i>Anotace</i>	2
<i>Profil absolventa</i>	2
<i>Obsah</i>	2
<i>Úvod</i>	4
<i>1. Volba oboru a typu střední školy</i>	4
Co žáky nejvíce ovlivňuje při výběru střední školy?	4
Zájem o studijní obor	4
Snadné uplatnění na trhu práce	5
Budoucí finanční ohodnocení	5
Blízkost školy	5
Přání rodičů	5
Studijní výsledky	6
Nepřijetí na jiný obor	6
<i>2. Spokojenost absolventů s vystudovaným oborem a typem střední školy</i>	6
Spokojenost absolventů – podle kategorií vzdělání	6
Spokojenost s absolvovaným oborem	6
Spokojenost s typem školy	7
Porovnání příčin nespokojenosti	8
Spokojenost absolventů s vybraným oborem - podle skupin oborů a kategorií vzdělání	9
Míra identifikace s oborem – podle kategorií vzdělání a skupin oborů	9
Příčiny nespokojenosti absolventů s vystudovaným oborem – podle kategorií vzdělání a skupin oborů	10
<i>3. Spokojenost absolventů středních škol s úrovní studia a získaných kompetencí</i> .	14
Jak hodnotí absolventi celkovou úroveň získaného vzdělání?	14
Jaké jsou silné a slabé stránky přípravy absolventů na středních školách?	14
Hodnocení vzdělání a získaných kompetencí – podle oborů	15
<i>4. Spokojenost absolventů se současným zaměstnáním</i>	18

Spokojenost v současném zaměstnání – učební obory.....	18
Spokojenost absolventů v současném zaměstnání – maturitní obory	19
<i>Závěry a doporučení</i>	21
<i>Informační zdroje</i>	22

Úvod

Výběr střední školy je významným krokem v kariérovém směřování. Volba oboru i typu střední školy v České republice probíhá v poměrně nízkém věku kolem 15 let, pro rozhodování části žáků je proto charakteristická zájmová a profesní nevyhraněnost, která je také častým tématem poradenských konzultací. Výsledky výzkumů ukazují, že poměrně vysoké procento absolventů po ukončení školy zjišťuje, že jim vystudovaná profese nevyhovuje nebo, že pracovní uplatnění neodpovídá jejich představám a odcházejí pracovat do jiných oborů, než který původně vystudovali. Z těchto důvodů je třeba věnovat výběru střední školy s odborným zaměřením velkou pozornost a dostatečně využívat všechny vhodné informační zdroje.

V procesu kariérového rozhodování je třeba vycházet především ze zájmů žáka, jeho studijních schopností, vzdělávacích a profesních aspirací i možnosti přijetí na vybranou střední školu. Dále je ale vhodné vzít v úvahu i budoucí možnosti uplatnění profese na trhu práce. V souvislosti s tím je potřeba žákům poskytnout širokou informační podporu, tak aby měli dostatek informací o obsahu studia a jeho požadavcích a zároveň co nejucelenější představu o charakteru budoucí profese a pracovním uplatnění. Jedním z informačních zdrojů, které je možné využít, jsou výsledky šetření absolventů středních škol, které mapují spokojenost absolventů s vystudovaným oborem i úrovní vzdělání, názory na získané kompetence, spokojenost v zaměstnání a řadu dalších. Tyto údaje poskytují významnou zpětnou vazbu zejména tím, že ukazují na „silné“ a „slabé“ stránky školní přípravy i případné problémy následného pracovního uplatnění. Podrobné výsledky, informace o šetřeních jsou dostupné na stránkách www.nuv.cz a www.infoabsolvent.cz.

V tomto modulu se zaměříme na:

- Zmapování procesu kariérového rozhodování žáků a jeho rizikových míst
- Využití informací o spokojenosti absolventů škol se zvoleným oborem i kategorií vzdělání
- Využití informací o spokojenosti absolventů se získanými kompetencemi
- Využití informací o spokojenosti absolventů s jednotlivými aspekty zaměstnání

1. Volba oboru a typu střední školy

Pro kariérové poradenství a podporu správného rozhodnutí o volbě vzdělávací cesty je třeba si uvědomit, jak proces rozhodování žáků probíhá, podle čeho si žáci vybírají svůj obor a typ střední školy, jaké jsou rizikové oblasti tohoto rozhodnutí a kterým aspektům je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Co žáky nejvíce ovlivňuje při výběru střední školy?

Zájem o studijní obor

Positivní je, že většina žáků se při výběru oboru studia rozhoduje na základě svého zájmu o obor. Výzkumy ukazují, že u **žáků vstupujících do učebních oborů** ovlivnil zájem o obor výběr oboru u 74 % žáků. Pouze 9 % vyučených uvedlo, že zájem o obor nehrál v jejich rozhodnutí žádnou roli a žáci se rozhodovali na základě jiných faktorů. Podobně i v kategorii **maturitních oborů** byl nejdůležitějším kritériem pro výběr oboru zájem o obor. Na základě

zájmu o obor se rozhodovalo **86 % z nich** (45 % rozhodně ano a 41 % spíše ano). Podíl žáků, kteří uvedli, že zájem o obor nehrál při výběru roli, dosáhl jen 3 %, a byl tedy oproti vyučeným zastoupen méně často.

Na druhé straně část žáků nemá vyhraněné zájmy nebo se domnívá, že na obor, který by chtěli studovat, nebudou přijati nebo jim rodiče volbu rozmluví. Tito žáci pak mohou zahájit studium v oboru, který je jim lhostejný nebo ke kterému se dokonce staví odmítavě. Výsledky výzkumů ovšem ukazují, že pokud si žák z různých důvodů zvolí obor, který jeho zájmům vůbec neodpovídá, většinou si k němu ani během studia nevytvoří pozitivní vztah a po ukončení školy má tendenci odejít pracovat mimo vystudovaný obor, takže získanou odbornou kvalifikaci často nevyužívá. Z tohoto důvodu je třeba výběr pečlivě zvážit a snažit se najít obor, který bude žákovi blízký.

Snadné uplatnění na trhu práce

Uplatnění budoucího oboru na trhu práce zvažuje při svém rozhodování rovněž relativně vysoké procento žáků základních škol (44 % z těch, kteří směřovali do učebních oborů a 54 % žáků nastupujících do maturitních oborů). Posoudit možnosti budoucího uplatnění na trhu práce je potřebné nejen v obecné rovině, např. na základě míry nezaměstnanosti v oboru, ale je vhodné vzít v úvahu i poptávku v regionu, případně ochotu se za prací stěhovat. Konkrétní situace v regionu a zájem zaměstnavatelů v místě bydliště zatím bere v úvahu jen asi 20 % žáků, přitom ale řada absolventů si po střední škole hledá práci mimo vystudovaný obor právě z důvodu nedostatku pracovních příležitostí v místě bydliště.

Finanční ohodnocení

Finanční ohodnocení není pro žáky nejdůležitějším kritériem při výběru jejich budoucího povolání, ovlivňuje asi 30 % - 40 % z nich. Častěji motivuje žáky vstupující do maturitních oborů (43 %, z toho 10 % rozhodně ano a 33 % spíše ano) než žáky, kteří se hlásí do učebních oborů (31 %, z toho 7 % rozhodně ano a 24 % spíše ano).

Blížkost školy

Poměrně významným aspektem, který žáci berou v úvahu při rozhodování o studiu je blízkost školy. Jako jeden z faktorů ho uvedlo 40 % žáků.

Přání rodičů

Rodiče a sociální zázemí žáků ovlivňují volbu vzdělávací dráhy v obecné rovině významným způsobem, z hlediska volby konkrétního oboru nebo školy ale vliv rodičů uvádí jen asi 25 % žáků.

Studijní výsledky

Špatné studijní výsledky patří k omezujícím faktorům při rozhodování o výběru oboru i učené či maturitní úrovni vzdělání. Častěji je musí vzít v úvahu žáci směřujících do učených oborů (asi 25 % z nich, z toho 7 % rozhodně a 18 % spíše ano), zatímco v rozhodování budoucích žáků maturitních oborů zpravidla nehraje omezení vyplývající s nedostatečných studijních výsledků významnou roli (3 %, z toho 1 % významně a 2 % spíše ovlivnily).

Nepřijetí na jiný obor

Nepřijetí na obor studia, o který měl žák původně zájem, je nepříjemným limitujícím faktorem. V této situaci je potřeba věnovat výběru vhodného náhradního oboru značnou pozornost. **Opět se s tímto problémem setkáváme častěji u žáků, kteří vstupují do učených oborů (20 % oproti 7 % u žáků směřujících do maturitních oborů).**

Motivace žáků pro volbu oboru

Motivace žáků a rozhodovací kritéria, na jejichž základě si žáci jednotlivé obory vybírají, se v jednotlivých oborech poměrně výrazně liší. Lze tak vymezit obory, pro jejichž studium je hlavní a nejdůležitější motivací právě zájem o obor, nebo obory, které žáci preferují pro snadné uplatnění na trhu práce, případně obory, které si žáci častěji volí jako náhradní variantu při nepřijetí na jiný obor studia nebo z důvodu horších studijních výsledků, což umožňuje vytvořit jakési „profily oborů“. Tyto údaje je pak možné porovnat s očekáváním žáka. Podrobnější informace jsou dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-3-02/Motivace-zaku-pro-volbu-oboru/1>

2. Spokojenost absolventů s vystudovaným oborem a typem střední školy

Zajímavou informací o volbě vzdělávací cesty a úskalích s tím spojených poskytují údaje, které ukazují, jak jsou absolventi zpětně spokojeni s oborem a typem školy, který vystudovali, zda zvolená studijní a profesní dráha odpovídá jejich zájmům, schopnostem a ambicím. Podívejme se nejprve na základní údaje.

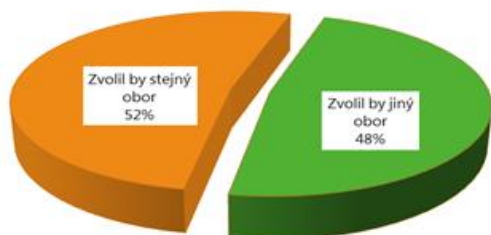
Spokojenost absolventů – podle kategorií vzdělání

Spokojenost s absolvovaným oborem

- **Absolventi učebních oborů**

Spokojenost vyučených s vystudovaným oborem je poměrně nízká a tradičně nižší než u absolventů maturitních oborů. Jen přibližně 52 % vyučených je spokojeno s vybraným oborem a studovalo by znovu stejný studijní obor. Naopak přibližně 48 % by raději zvolilo jiný obor.

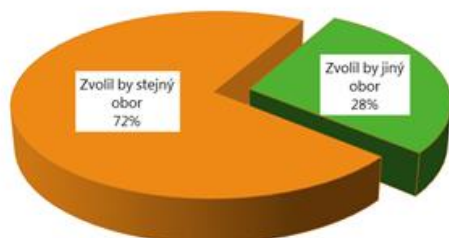
Obrázek: Jaký obor by si zvolili vyučení absolventi při možnosti zopakovat svoji studijní volbu (3 roky od ukončení studia na střední škole), v % odpovědí

- **Absolventi SOŠ s maturitou**

Absolventi maturitních oborů jsou s volbou oboru více spokojeni než absolventi učebních oborů. Téměř tři čtvrtiny z nich by si znovu zvolili stejný obor studia (72 %), zatímco jen asi 28 % by dalo přednost studiu jiného oboru.

Obrázek: Jaký obor a školu by si zvolili absolventi SOŠ s maturitou při možnosti zopakovat svoji studijní volbu (3 roky od ukončení studia na střední škole), v % odpovědí

Spokojenost s typem školy

- **Absolventi učebních oborů**

Absolventi učebních oborů vyjadřují poměrně značnou nespokojenost i s absolvovanou kategorií vzdělání. Zatímco v případě absolventů maturitních oborů by si stejnou kategorii vzdělání vybrala většina z nich (kolem 74 %), u vyučených se opakovaná hypotetická volba od skutečně realizované volby podstatně liší. **Učební obor bez maturity by si podle svého vyjádření znovu vybrala jen asi čtvrtina dotázaných, přibližně 47 % by preferovalo učební obor s maturitou, tedy kategorii L0, případně absolvování učebního oboru a poté nástavby. Přibližně čtvrtina vyučených by preferovala přímo maturitní vzdělání (kategorie M) a 3 % uvedla, že by nejraději zvolila všeobecné vzdělání na gymnáziu.**

V této souvislosti je třeba upozornit, že se jedná o subjektivní názor, který neznamena, že by absolvent náročnější studium opravdu zvládnul. Na druhé straně přibližně třetina absolventů učebních oborů vstupuje následně do denního nástavbového maturitního studia a další přibližně třetina do dálkového studia. Přibližně dvě třetiny absolventů učebních oborů se tedy v průběhu vzdělávací dráhy o získání maturitní úrovně pokusí. Úspěšnost, zejména v dálkové formě studia, ovšem není příliš vysoká.

- **Absolventi SOŠ s maturitou**

Spokojenost s úrovní vzdělání je rovněž vyšší než u vyučených. Naprostá většina absolventů by si opět zvolila maturitní úroveň vzdělání. Pouze přibližně 13 % dotázaných absolventů kategorie M uvedlo, že by preferovali volbu učebního oboru s maturitou (tedy kategorii L0, případně vyučení s následným studiem nástavby) a dalších 13 % dotázaných absolventů by dalo přednost všeobecnému vzdělání na gymnáziu. Samotný učební obor by absolventi preferovali jen výjimečně.

Důvody nespokojenosti se zvoleným oborem nebo úrovní vzdělání

Důvody nespokojenosti, respektive preference jiného oboru nebo úrovně vzdělání se liší u vyučených a v kategorii maturitních oborů.

- **Vyučení** jsou nejčastěji nespokojeni s celkovou úrovní získaného vzdělání, často uvádějí, že by dali přednost maturitnímu oboru. U velké části z nich dochází během vyučení nebo po vstupu do zaměstnání k přehodnocení původní volby a snaze doplnit si maturitní vzdělání nástavbovým studiem, úspěšnost v tomto studiu ale není příliš vysoká. Dále jsou nespokojeni především s nízkým platem a obtížemi při hledání zaměstnání a rovněž jsou nespokojeni s pracovními podmínkami. Ukazuje se tak potřeba zvážit možnosti žáka vzhledem k požadavkům oboru, možnost případného nástavbového studia a dále charakteru práce (pracovních podmínek) a konkrétní situace na trhu práce.
- **U absolventů SOŠ s maturitou** jsou důvody nespokojenosti zejména: obtížné hledání zaměstnání, nízký plat, ztráta zájmu o obor nebo nedostatečná připravenost pro studium na VŠ.

Shrnutí – spokojenost absolventů s oborem a úrovní vzdělání

Z uvedených výsledků je zřejmé, že vysoké procento žáků není zcela spokojeno se zvolenou vzdělávací cestou, řada z nich by svoji původní volbu oboru nebo maturitní či učební úrovně vzdělání přehodnotila. Příčiny nespokojenosti přitom mohou být určitým vodítkem, na jaké oblasti kariérového rozhodování je třeba se zaměřit a jaké otázky si při výběru oboru i úrovně vzdělání položit. Ukazuje se zejména potřeba věnovat větší pozornost zájmové orientaci žáka, jeho vzdělávacím ambicím i očekávání, seznámit jej s budoucí profesí, charakterem práce, pracovními podmínkami a rovněž i očekávanou poptávkou ze strany zaměstnavatelské sféry.

Spokojenost absolventů s vybraným oborem - podle skupin oborů a kategorií vzdělání

Zpětné hodnocení absolventů a jejich spokojenost s vybraným oborem může být také určitým signálem, který je možné při kariérovém rozhodování vzít v úvahu. Měří se pomocí tzv. míry identifikace s oborem. Tento ukazatel udává procento absolventů, kteří by si v případě možnosti zopakovat volbu oboru znovu zvolili svůj obor. Vysoká míra identifikace s oborem tedy znamená, že by většina absolventů svoji volbu zopakovala, zatímco nízká ukazuje, že by dali přednost jinému oboru a vyjadřuje tedy větší nespokojenost absolventů s oborem.

Míra identifikace s oborem – podle kategorií vzdělání a skupin oborů

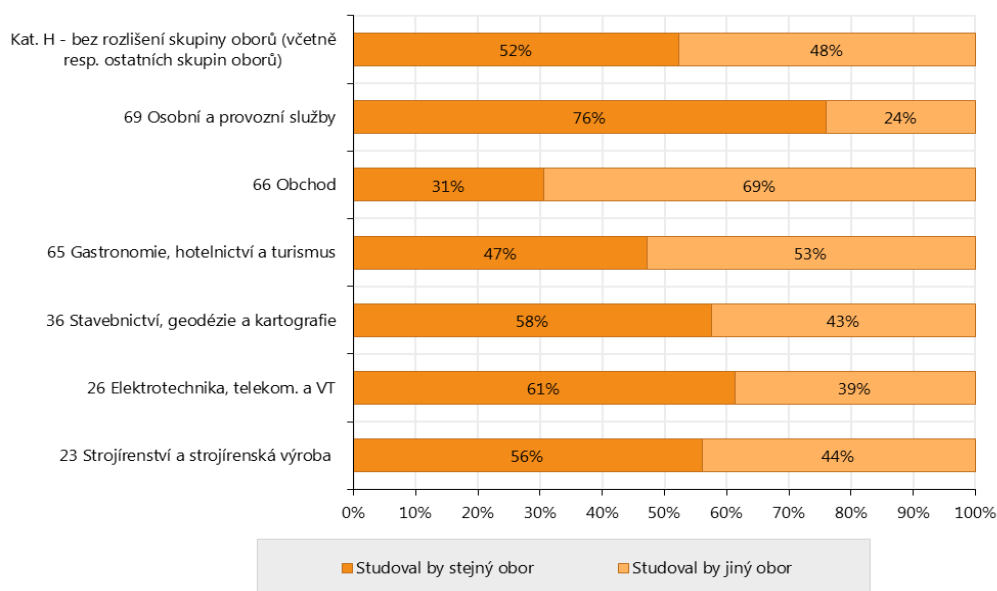
Porovnáním míry identifikace s oborem u vybraného konkrétního oboru s průměrnou mírou identifikace v dané kategorii vzdělání můžeme zjistit, jestli absolventi v daném oboru patří spíše ke spokojenějším nebo by raději studovali jiný obor.

Podrobné údaje jsou dostupné na <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-3-03/Priciny-nespokojenosti-absolventu-s-oborem/1?Oblast=1&uv=1&o=-999&paramName=uv>

- **Učební obory**

U učebních oborů najdeme značné rozdíly ve spokojenosti se zvoleným oborem. Zatímco například ve skupině Osobní a provozní služby by si stejný obor vybraly znovu asi tři čtvrtiny absolventů a ve skupině elektrotechnických oborů asi 61 %, ve skupině Obchod je podíl absolventů, kteří jsou spokojeni s tímto oborem a zvolili by si toto studium znovu, velmi nízký (31 %).

Míra identifikace s oborem – abs. stř. vz. s VL (kat. H) – 3 roky od ukončení studia na střední škole

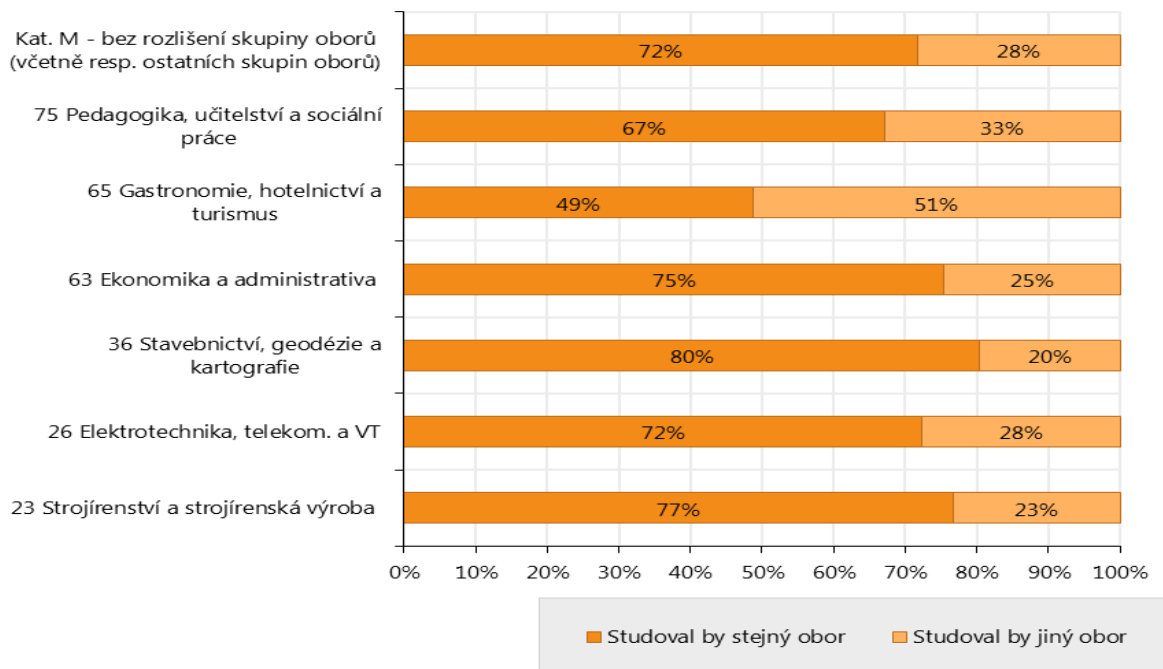

- **Maturitní obory SOŠ**

Na rozdíl od vyučených jsou u absolventů středních odborných škol rozdíly v míře identifikace s oborem v jednotlivých oborech (skupinách oborů) nízké. Nejnižší míru

identifikace s oborem projevovali absolventi oboru Management v oborech. Tento obor by si znovu zvolilo jen asi 60 % z nich, v oboru Veřejnosprávní činnost by si svůj obor znovu vybralo 69 % absolventů.

Míra identifikace s oborem – abs. stř. vz. s MZ (kat. M) – 3 roky od ukončení studia na střední škole

Příčiny nespokojenosti absolventů s vystudovaným oborem – podle kategorií vzdělání a skupin oborů

Příčiny nespokojenosti s vystudovaným oborem je možné do určité míry chápat jako informaci o slabých místech výuky v oboru nebo problémech s uplatněním oboru na trhu práce. Ve vztahu k preferencím žáka a představám o jeho budoucí profesi je na základě těchto informací možné upozornit na určitá potenciální rizika budoucí nespokojenosti žáka. Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že výběr studijního oboru je zcela individuální volbou a uvedená hodnocení mají v zásadě subjektivní charakter.

Nespokojenost absolventů s oborem se týká především následujících oblastí:

- Nezájem o obor nebo ztráta zájmu o obor
- Nespokojenost s nízkou nebo příliš vysokou náročností oboru nebo úrovně vzdělání
- Nedostatečná připravenost pro další studium
- Špatné uplatnění oboru na trhu práce (nízká poptávka, nízké platové ohodnocení, špatné pracovní podmínky a další)

Podívejme se na možné interpretace z hlediska porovnání převažujících důvodů nespokojenosti v různých oborech.

- Pokud je jako důvod nespokojenosti s oborem častěji uváděna „ztráta zájmu o obor“ zdá se, že řada žáků začala studovat tento obor, aniž by měla dostatečně reálnou představu o studovaném oboru nebo o reálném pracovním uplatnění. Řada žáků je až v praxi nepříjemně překvapena pracovními podmínkami, prací na směny nebo večer (např. číšnice) a podobně.

- Pokud je častým důvodem „**nikdy obor nechtěl studovat**“ jedná se o obor, který je pro významnější část těchto žáků náhradním řešením.
- Skutečnost, že **by absolventi oboru častěji raději studovali gymnázium**, ukazuje na problémy ambicióznějších absolventů s pokračováním v terciárním vzdělávání. Zejména absolventi humanitních oborů na SOŠ, kteří mají problémy s přijetím na vysokou školu, často uvádějí, že by zpětně raději zvolili gymnázium. I tento aspekt, tedy výrazný zájem o pokračování v terciárním vzdělávání, je u studijně zaměřených žáků potřeba zvážit. Pro některé obory VŠ, např. medicínu, je příprava na středních odborných školách zpravidla nedostačující. Podobně může být hodnocena častější frekvence odpovědi „**úroveň přípravy v oboru byla nízká**“ a „**nebyl jsem dobře připraven pro studium na VŠ**“.
- **Problémy s uplatněním oboru na trhu práce (v oboru jsou nízké platy, obor není perspektivní, v oboru se obtížně hledá zaměstnání,...)** mohou naznačovat vyšší míru nezaměstnanosti v oboru nebo nízký zájem zaměstnavatelů o absolventy v tomto oboru a podobně.

Dále uvádíme konkrétní výsledky ze šetření absolventů středních škol, které bylo realizováno v roce 2013.

• **Učební obory**

Důvody, proč by si absolventi s odstupem 3 let od získání výučního listu zvolili jiný obor, se v jednotlivých skupinách oborů liší.

- Ve skupině **Strojírenství a strojírenská výroba** je nejčastějším důvodem, proč by si zvolili jiný obor, teoretická preference maturitního oboru (62 %) a dále i nedostatečná připravenost pro studium na VŠ. Skutečností je, že v této skupině přibližně 31 % absolventů z těch, kteří absolvují i nástavbové maturitní studium, pokračuje až do terciárního vzdělávání.
- Ve skupině **Elektrotechnika, telekomunikační a VT** by si jiný obor zvolilo celkově 39 % dotázaných. Nejfrekventovanějším důvodem je opět preference maturitního oboru (68 %).
- **Ve stavebních oborech** jsou nejčastější důvody, proč by si absolventi hypoteticky zvolili raději jiný obor studia, spojeny s problémy s uplatněním na trhu práce – obtížným hledáním zaměstnání (49 %) a špatnými pracovními podmínkami v oboru (43 %). Absolventi rovněž zmiňují, že by raději studovali maturitní obor (47 %), ale ve srovnání s ostatními sledovanými skupinami oborů nejméně často. Naopak poměrně frekventovaným důvodem, a to i ve srovnání s průměrem z ostatních sledovaných oborů, je nízká úroveň přípravy (36 %).
- **Gastronomie, hotelnictví a turismus.** V této skupině je celkové procento absolventů, kteří by preferovali jiný obor, poměrně vysoké – kolem 53 %. Nejčastěji uváděným důvodem preference jiného oboru je podobně jako v ostatních skupinách hypotetická volba oboru zakončeného maturitní zkouškou (69 %). Výraznějšími důvody nespokojenosti je i nízké platové ohodnocení (66 %) a špatné pracovní podmínky (51 %).
- Ve skupině **Obchod** je podíl absolventů, kteří by si zvolili jiný obor studia, nejvyšší (69 %). Nejvýraznějšími důvody jsou preference maturitního oboru (78 %), nízké platy (78 %) a obtížné hledání zaměstnání v oboru (61 %).
- Ve skupině **Osobní a provozní služby** byl naopak podíl absolventů, kteří by změnili obor, nejnižší (kolem 24 %), a absolventi jsou tedy s volbou oboru relativně spokojeni. Nejčastější důvody, proč by si vybrali raději jiný obor studia, jsou hypotetická preference maturitního oboru (54 %), dále pak nízké platy (54 %) a obtížné hledání zaměstnání (66 %).

Důvody hypotetické změny oboru – abs. stř. vz. s VL (kat. H) – 3 roky od ukončení studia na střední škole (v % odpovědí rozhodně ano + spíše ano)

	23 Strojrenství a strojírenská výroba	26 Elektrotechnika, telekomunikační a VT	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	66 Obchod	69 Osobní a provozní služby	Kat. H – bez rozlišení skupiny oborů
% absolventů, kteří by zvolili jiný obor	44%	39%	43%	53%	69%	24%	48%
Obor nikdy studovat nechtěl	24%	28%	9%	30%	40%	21%	27%
Obor mě přestal zajímat	30%	29%	14%	39%	38%	18%	31%
Studium bylo příliš náročné	7%	7%	0%	10%	6%	10%	8%
Úroveň přípravy v oboru byla nízká	27%	21%	36%	31%	35%	24%	30%
Vybral bych si raději maturitní obor	62%	68%	47%	69%	78%	54%	65%
Nebyl jsem dobře připraven pro studium na VŠ	40%	17%	35%	37%	39%	24%	35%
Obor není perspektivní	21%	33%	12%	36%	49%	32%	32%
V oboru jsou nízké platy	39%	29%	32%	66%	67%	54%	54%
V oboru se obtížně hledá zaměstnání	36%	33%	49%	44%	61%	66%	47%
V oboru jsou špatné pracovní podmínky	46%	33%	43%	51%	38%	35%	44%

• **Maturitní obory SOŠ**

- V rámci průzkumu uvádějí největší nespokojenost se zvoleným oborem na maturitní úrovni absolventi skupiny **Gastronomie, hotelnictví, turismus**, z nichž by podle svého vyjádření dala při opakované volbě přednost jinému oboru asi polovina. Nejfrekventovanějšími důvody jsou **podmínky na trhu práce – nízké platové ohodnocení (68 %) a nevhodné pracovní podmínky (51 %)**. Ve srovnání s ostatními skupinami oborů je častěji uváděna i nízká perspektiva oboru (42 %), ztráta zájmu o obor (51 %) a nízká úroveň přípravy (46 %).
- Ve skupině **75 Pedagogika, učitelství a sociální práce** uvedla asi třetina absolventů, že by dala přednost jinému oboru studia (33 %). Výraznými důvody, a to i ve srovnání s ostatními obory, jsou především **nízký plat (69 %) a obtížné hledání zaměstnání (67 %)**. Naopak méně často by absolventi změnili obor, protože je přestal zajímat (22 %), a rovněž s pracovními podmínkami jsou vcelku spokojeni (20 % dotázaných).
- Absolventi **strojírenských oborů** jsou se svou volbou relativně spokojeni. Při možnosti zopakovat svoji volbu by preferovalo jiný obor studia jen asi 23 % z nich. Relativně nejvýraznějším důvodem, zejména ve srovnání s ostatními skupinami oborů, jsou **špatné pracovní podmínky, dále ztráta zájmu o obor a nízká úroveň přípravy (30 % oproti 25 % v průměru)**. Ve srovnání s ostatními sledovanými skupinami oborů jsou méně častým důvodem problémy při hledání zaměstnání (27 %), což odpovídá příznivé míře nezaměstnanosti.

- Ve skupině **26 Elektrotechnika, telekomunikační a VT** je podíl absolventů, kteří by preferovali jiný obor průměrný. Nejčastěji je zmiňována **nedostatečná připravenost pro studium na VŠ** (52 %) a obtížné hledání zaměstnání v oboru (44 %).
- Ve skupině **36 Stavebnictví, geodézie a kartografie** byl podíl dotázaných, kteří uvedli, že by hypoteticky zvolili jiný studijní obor, relativně nejnižší (20 %). Nejfrekventovanější důvody spočívaly v uplatnění na trhu práce – absolventi uváděli obtížné hledání zaměstnání a špatné pracovní podmínky.
- Absolventi **ekonomických oborů** jsou se svou volbou převážně spokojeni, jiný obor studia by si zvolili přibližně ve 25 % případů. Nejfrekventovanějším důvodem bylo opět obtížné hledání zaměstnání, i když ve srovnání s ostatními skupinami oborů se tento důvod pohybuje na úrovni průměru. Dalšími uváděnými důvody jsou nedostatečná připravenost pro studium na VŠ a ztráta zájmu o obor.

Důvody hypotetické změny oboru – abs. stř. vz. s MZ (kat. M) – 3 roky od ukončení studia na střední škole (v % odpovědí rozhodně ano + spíše ano)

	23 Strojrenství a strojírenská výroba	26 Elektrotechnika, telekomunikační a VT	36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	63 Ekonomika a administrativa	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	75 Pedagogika, učitelství a sociální práce	Kat. M – bez rozlišení skupiny oborů
% absolventů, kteří by zvolili jiný obor	23%	28%	20%	25%	51%	33%	28%
Obor nikdy studovat nechtěl	26%	15%	10%	23%	29%	27%	21%
Obor mě přestal zajímat	36%	32%	27%	32%	51%	22%	33%
Studium bylo příliš náročné	15%	15%	12%	11%	5%	19%	12%
Úroveň přípravy v oboru byla nízká	30%	27%	12%	24%	46%	19%	25%
Nebyl dobře připraven pro studium na VŠ	27%	52%	21%	34%	39%	38%	33%
Obor není perspektivní	15%	21%	18%	22%	42%	47%	27%
V oboru jsou nízké platy	15%	15%	19%	27%	68%	69%	35%
V oboru se obtížně hledá zaměstnání	27%	44%	44%	43%	43%	67%	45%
V oboru jsou špatné pracovní podmínky	32%	12%	27%	7%	51%	20%	23%

Podrobněji se s důvody nespokojenosti absolventů podle skupin oborů můžete seznámit i v informačním systému Infoabsolvent na:

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-3-05/Spokojenost-absolventu-skol-s-volbou-oboru/1>

Shrnutí:

Při výběru a posuzování vhodného studijního oboru je zajímavé zjistit, jak jsou předchozí absolventi tohoto oboru spokojeni, zda by si stejný studijní obor vybrali znovu i jaké jsou případné důvody nespokojenosti absolventů v jednotlivých skupinách oborů. Skutečnost, že řada absolventů by si raději vybrala jiný obor nebo úroveň vzdělání ukazuje obtížnost kariérové volby a potřebu se zaměřit na dostatek informací o studijním oboru, budoucím povolání, charakteru práce i budoucím uplatnění na trhu práce.

3. Spokojenost absolventů středních škol s úrovní studia a získaných kompetencí

Kromě spokojenosti s výběrem studijního oboru, poskytují šetření absolventů středních škol i další důležitou informaci – hodnocení spokojenosti absolventů středních škol s celkovou úrovní vzdělání i s jednotlivými získanými kompetencemi. Tyto údaje mohou přispět jak k výběru studijního oboru, tak i jako zpětná vazba pro školskou sféru.

Výsledky, které jsou v následujícím textu uvedeny, byly získány na základě šetření realizovaného tři roky od ukončení středoškolského studia. To znamená, že hodnocení získaných kompetencí vychází ze zkušeností z praxe a odráží nároky a požadavky zaměstnavatelů nebo terciárního vzdělávání.

Jak hodnotí absolventi celkovou úroveň získaného vzdělání?

Podíváme-li se nejprve na **celkové hodnocení úrovně školní přípravy, pak na učební úrovni ji pozitivně hodnotí přibližně 87 % vyučených**. Rozdíly mezi sledovanými skupinami oborů přitom nejsou nijak výrazné. **Na maturitní úrovni vyjádřilo spokojenost s úrovní školní přípravy 92 % absolventů, tedy mírně větší procento než u absolventů učebních oborů.**

Jaké jsou silné a slabé stránky přípravy absolventů na středních školách?

- **Nejsilnější stránkou přípravy absolventů učebních i maturitních oborů jsou odborné teoretické znalosti. V této oblasti získanou úroveň považuje za dobrou více než 90 % absolventů.**
- **Se všeobecnými znalostmi je spokojeno více než 80 % absolventů.**
- **Úroveň odborných praktických dovedností je velmi dobře hodnocena vyučenými (92 %) u maturitních oborů je spokojeno necelých 80 % absolventů.**
- **U dovednosti práce s PC je hodnocení rovněž příznivé – kolem 80 % absolventů maturitních oborů i vyučených je hodnotí kladně.**
- **Za neuralgický bod středního vzdělávání je možno označit znalost cizích jazyků. S odstupem tří let od ukončení studia hodnotí kladně znalost cizího jazyka asi 60 % absolventů středních škol.**

Hodnocení vzdělání a získaných kompetencí – podle oborů

Při rozhodování o výběru studijního oboru může určitou orientační informaci poskytnout porovnání celkové spokojenosti absolventů daného oboru i spokojenosti s jednotlivými kompetencemi s průměrnými hodnotami. Toto porovnání do jisté míry naznačuje, jaká jsou „slabá“ a „silná“ místa školní výuky v daném oboru, například může upozornit na nespokojenost absolventů s jazykovými znalostmi nebo dovednostmi pracovat na PC. Získané informace mohou žákům poskytnout určitou orientaci ve vztahu k jejich osobním preferencím, zájmům a ambicím, tedy oblastem, které považují pro sebe a své vzdělávání za klíčové.

Je třeba si ale uvědomit, že informace ze šetření absolventů jsou založeny na průměrné spokojenosti a situace i úroveň na různých školách se může případ od případu značně lišit. Zároveň je třeba vzít v úvahu, že se jedná o subjektivní vyjádření a vztahuje se nejen k reálné úrovni kompetencí, ale i k očekáváním a nárokům, které jsou na absolventa v dalším vzdělávání nebo v zaměstnání kladeny. Pozitivnější hodnocení tedy může souviset s nižším očekáváním a menšími nároky zaměstnavatelů (např. na znalost cizího jazyka nebo práce na PC u vyučených), proto je třeba posuzovat učební a maturitní obory vždy zvlášť.

• Učební obory

Hodnocení úrovně vzdělání a jednotlivých získaných kompetencí – kategorie stř. vz. s VL (H) – podle vybraných skupin oborů vzdělání¹ (v % odpovědí rozhodně ano + spíše ano)

Kategorie H	Celková úroveň školní přípravy	Všeobecné znalosti	Odborné teoretické znalosti	Odborné praktické znalosti a dovednosti	Cizí jazyk	Práce na PC	Komunikační doved.	Samostatné rozhodování	Prezentační dovednosti	Schopnost řešit problémy	Schopnost pracovat v týmu
23 Strojírenství a strojírenská výroba	88%	86%	90%	80%	65%	80%	73%	84%	67%	79%	85%
26 Elektrotechnika, telekom. a VT	90%	84%	94%	87%	55%	71%	74%	74%	65%	81%	80%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	90%	83%	86%	76%	59%	65%	74%	79%	56%	76%	94%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	89%	94%	92%	88%	61%	76%	80%	78%	76%	72%	88%
66 Obchod	84%	87%	86%	78%	58%	86%	73%	80%	73%	71%	81%
69 Osobní a provozní služby	86%	84%	99%	90%	54%	59%	84%	86%	63%	77%	82%
Kat. H – bez rozlišení skupiny oborů ²	87%	88%	92%	85%	60%	77%	79%	81%	70%	77%	86%

¹ Ve skupině 26 Elektrotechnika a telekomunikační a VT jsou údaje spíše orientační (počet respondentů N=31).

² V řádku jsou uvedeny odpovědi všech respondentů dané kategorie, tedy i méně zastoupené skupiny oborů.

- **Maturitní obory SOŠ**

- **Z hlediska posuzování úrovně jednotlivých získaných kompetencí u vybraných skupin oborů jsou rozdíly větší. Absolventi strojírenských oborů hodnotí celkovou úroveň školní přípravy zhruba na úrovni průměru (93 %), pozitivněji pak posuzují odborné teoretické znalosti (99 % oproti 93 % v průměru). Velmi dobré je také hodnocení úrovně práce na PC (90 % oproti 79 % v průměru). Nadprůměrně jsou hodnoceny i schopnost řešit problémy (85 % oproti 83 %) a samostatné rozhodování (82 % oproti 75 %). Přibližně na úrovni průměru je hodnocení úrovně odborných praktických dovedností (83 %) a všeobecných znalostí (85 %) a dále prezentační (67 %) a komunikační (77 %) dovednosti a schopnost práce v týmu (72 %). Naopak výrazně nespokojeni jsou absolventi se znalostí cizího jazyka (40 % oproti 60 % v průměru).**
- Absolventi **elektrotechnických oborů** hodnotí mírně podprůměrně jak celkovou úroveň školní přípravy (85 % oproti 92 %), tak i úroveň všeobecných znalostí (72 % oproti 83 %). K relativně hůře hodnoceným ve srovnání s ostatními skupinami oborů patří schopnost pracovat v týmu (64 %). Ze sledovaných kompetencí hodnotí nejlépe odborné teoretické znalosti (91 %), což zhruba odpovídá průměru. Odborné praktické dovednosti jsou (na rozdíl od strojírenských oborů, kde jsou hodnoceny velmi pozitivně) na úrovni průměru (76 % oproti 79 % v průměru). Naopak nad průměrem je podobně jako u strojírenských oborů hodnocení získané úrovně práce na PC (89 % oproti 79 %). Pozitivní je i hodnocení úrovně cizího jazyka (69 % kladných odpovědí). Tzv. měkké dovednosti jsou opět převážně na úrovni průměru – komunikační dovednosti hodnotí pozitivně 74 % dotázaných, samostatné rozhodování 76 %, prezentační dovednosti 70 %, schopnost řešit problémy 74 % dotázaných.
- Ve skupině **Stavebnictví, geodézie a kartografie** je hodnocení celkové úrovně školní přípravy opět pozitivní, kladně se vyjádřilo 97 % (oproti 92 % v průměru) dotázaných absolventů. Nejlépe absolventi opět hodnotili získané odborné teoretické znalosti (96 %) a podobně jako v předchozích skupinách oborů i dovednosti práce na PC (91 % oproti 79 % v průměru). Dobře posuzovali i všeobecné znalosti (86 %). Naopak odborné praktické znalosti hodnotilo pozitivně 70 % absolventů oproti 79 % v průměru. Cizí jazyk posoudilo kladně 57 % dotázaných, což zhruba odpovídá průměru. Více než 70 % absolventů této skupiny oborů hodnotilo příznivě komunikační dovednosti (76 %), samostatné rozhodování (75 %), schopnost řešit problémy (74 %) i schopnost pracovat v týmu (76 %). Ke slabším pak patří z pohledu absolventů prezentační dovednosti, které posuzuje kladně 60 % dotázaných absolventů této skupiny oborů (oproti 66 % v průměru).
- Absolventi ve skupině **Ekonomika a administrativa** posuzují celkovou úroveň přípravy zhruba na úrovni průměru (92 %). Kolem průměru se pohybuje i hodnocení většiny kompetencí – např. odborných teoretických znalostí (93 %) a odborných praktických znalostí (78 %). Úroveň všeobecných znalostí posuzuje kladně 78 % dotázaných (oproti 83 % v průměru), naopak mírně nad průměrem je hodnocena práce na PC (84 % oproti 79 % v průměru) a cizí jazyk (67 % oproti 61 %). Komunikační dovednosti hodnotí pozitivně asi 74 % dotázaných, což odpovídá průměru, podobně jako schopnost pracovat v týmu (75 %). Naopak prezentační dovednosti jsou hodnoceny mírně hůře (60 % oproti 66 % v průměru) a rovněž schopnost řešit problémy je mírně pod průměrem námi sledovaného vzorku (66 % oproti 73 %).
- Absolventi skupiny **Gastronomie, hotelnictví a turismus** v rámci sledovaného vzorku hodnotili celkovou úroveň školní přípravy mírně hůře (80 % oproti 92 % v průměru). Lehce nižší hodnocení se pak projevilo i v názoru absolventů na získanou úroveň všeobecných znalostí (70 % oproti 83 % v průměru) a práce na PC (64 % oproti 79 %). Naopak odborné teoretické znalosti (91 %) a odborné praktické znalosti (81 %) jsou hodnoceny na obdobné úrovni jako u ostatních skupin oborů.

- Absolventi skupiny **Pedagogika, učitelství a sociální práce** hodnotili celkovou úroveň školní přípravy velmi pozitivně (96 % kladných odpovědí). Obdobně jako v ostatních skupinách oborů hodnotili velmi dobře odborné teoretické znalosti (93 %). Většinu kompetencí pak ve srovnání s ostatními skupinami oborů hodnotili nad průměrem – všeobecné znalosti (91 %), odborné praktické znalosti (95 % oproti 79 % v průměru). Nad průměrem se pohybuje i hodnocení komunikačních dovedností (88 % oproti 76 %), samostatného rozhodování (86 % oproti 75 %), prezentačních dovedností (78 % oproti 66 %), schopnosti řešit problémy (77 % oproti 73 %) a práce v týmu (83 % oproti 74 %).

Hodnocení úrovně vzdělání a jednotlivých získaných kompetencí – kategorie stř. vz. S MZ (M) – podle vybraných skupin oborů vzdělání (v % odpovědí rozhodně ano + spíše ano)

Kategorie M	Celková úroveň školní přípravy	Všeobecné znalosti	Odborné teoretické znalosti	Odborné praktické znalosti a dovednosti	Cizí jazyk	Práce na PC	Komunikační dovednosti	Samostatné rozhodování	Prezentační dovednosti	Schopnost řešit problémy	Schopnost pracovat v týmu
23 Strojírenství a strojírenská výroba	93%	85%	99%	83%	40%	90%	77%	82%	67%	85%	72%
26 Elektrotechnika, telekom. a VT	85%	72%	91%	76%	69%	89%	74%	76%	70%	74%	64%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	97%	86%	96%	70%	57%	91%	71%	71%	60%	74%	76%
63 Ekonomika a administrativa	92%	78%	93%	78%	67%	84%	74%	67%	60%	66%	75%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	80%	70%	91%	81%	59%	64%	77%	74%	65%	63%	69%
75 Pedagogika, učitelství a soc. práce	96%	91%	93%	95%	59%	54%	88%	86%	78%	77%	83%
Kat. M – bez rozlišení skupiny oborů³	92%	83%	93%	79%	61%	79%	76%	75%	66%	73%	75%

Shrnutí:

Šetření absolventů středních škol poskytují informace o spokojenosti absolventů a to jak s celkovou úrovní získaného vzdělání, tak i s úrovní získaných kompetencí. Porovnání spokojenosti absolventů s jednotlivými kompetencemi podle oborů i kategorií vzdělání může do určité míry ukázat slabá místa školní výuky v daném oboru a poskytnout žákům orientaci vzhledem k jejich preferencím, zájmům a ambicím. Zároveň představuje důležitou informaci pro školy, které tyto obory vyučují.

³ V řádku jsou uvedeny odpovědi všech respondentů dané kategorie, tedy i méně zastoupené skupiny oborů.

Podrobnější informace jsou dostupné na.

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-3-01/Spokojenost-absolventu-se-ziskanym-vzdelanim/1>

4. Spokojenost absolventů se současným zaměstnáním

Zajímavou informací při výběru studijního oboru a budoucí profese poskytuje i zjištění, jak jsou absolventi různých škol na trhu práce finančně ohodnoceni nebo jak jsou spokojeni s pracovními podmínkami, perspektivou profese a podobně. I u těchto údajů, které orientačně vypovídají o postavení absolventů vybraných oborů na trhu práce, je třeba vzít v úvahu, že jsou založeny na subjektivním hodnocení.

Spokojenost v současném zaměstnání – učební obory

Absolventi učebních oborů vyjadřují (ve sledovaném období 3 let od ukončení střední školy) poměrně vysokou spokojenost se zaměstnáním. Rozhodně nebo spíše spokojeno je 74 % z nich. Podobně jako absolventi maturitních oborů jsou nejvíce spokojeni s kolektivem spolupracovníků (84 %). Dále vyjadřují spokojenost s perspektivou firmy (77 %), pracovní pozicí (73%), zajímavostí práce (73 %), pracovními podmínkami (70 %). Naopak poměrně nespokojeni jsou s platovými podmínkami (52 %) a kriticky se vyjadřují ke způsobu řízení a vedení ve firmě (61 %).

Z hlediska celkové spokojenosti v zaměstnání nejsou mezi vybranými skupinami vyučených velké rozdíly.

Z údajů z tabulky můžeme zjistit, jaké jsou rozdíly ve spokojenosti vyučených z hlediska jednotlivých aspektů zaměstnání. Například s platovými podmínkami je spokojena jen asi polovina vyučených, relativně spokojenější s platem jsou absolventi stavebních oborů a gastronomických oborů, naopak nespokojenost převažuje u oborů služeb. S pracovními podmínkami jsou nejméně spokojeni strojaři, ale rozdíly nejsou moc velké. Zajímavost práce hodnotí nejlépe absolventi oboru služeb.

Spokojenost absolventů v současném zaměstnání – 3 roky od ukončení studia – abs. stř. vz. s VL (kat. H) (v % odpovědí rozhodně ano + spíše ano)⁴

Kategorie H	Celková spokojenost	Plat	Pracovní podmínky	Perspektiva firmy	Pracovní pozice	Zajímavost práce	Jistota zaměstnání	Kolektiv pracovníků	Vedení firmy, způsob řízení
23 Strojírenství a strojírenská výroba	73%	49%	63%	76%	68%	68%	67%	86%	54%
26 Elektrotechnika, telekom. a VT	76%	48%	67%	71%	71%	71%	71%	90%	71%

⁴ Pouze absolventi, kteří uvedli, že v současnosti pracují na smlouvu na dobu určitou, neurčitou, dlouhodobě na DPP nebo DPČ a jako OSVČ (bez brigád).

36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	79%	65%	81%	81%	81%	81%	72%	88%	73%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	78%	58%	72%	78%	75%	75%	68%	81%	62%
66 Obchod	68%	43%	74%	85%	56%	56%	67%	93%	54%
69 Osobní a provozní služby	73%	37%	77%	73%	83%	83%	73%	87%	47%
Kat. H – bez rozlišení sk. ob.⁵	74%	52%	70%	77%	73%	73%	68%	84%	61%

Spokojenost absolventů v současném zaměstnání – maturitní obory

Celkově vyjádřilo spokojenost v zaměstnání přibližně 71 % absolventů maturitních oborů, přitom nejvíce absolventů je spokojeno s kolektivem spolupracovníků (86 %), dále vyjadřují značnou spokojenost s pracovními podmínkami (78 %) a perspektivou firmy (79 %). Se zajímavostí práce je spokojeno kolem 74 % absolventů maturitních oborů, s jistotou zaměstnání 71 % a s pracovní pozicí 70 % absolventů středních oborů s maturitní zkouškou.

Mírně menší spokojenost vyjadřovali absolventi se způsobem vedení a řízení firmy (67 %). Nejméně spokojeni jsou absolventi středních škol s maturitní zkouškou – podobně jako vyučení – s platovými podmínkami (61 %).

Zaměříme-li se na rozdíly v celkové spokojenosti podle vybraných skupin maturitních oborů, pak můžeme konstatovat, že rozdíly jsou mírně vyšší než u vyučených. Nejčastěji splňuje zaměstnání představy absolventů ve skupině Ekonomika a administrativa (82 %), dále pak Strojírnoství a strojírenská výroba (75 %). Zhruba kolem průměru se pohybuje procento absolventů, kteří uvedli, že zaměstnání (rozhodně nebo spíše) splňuje jejich představu ve skupinách Elektrotechnika, telekomunikační a VT, Pedagogika, učitelství a sociální práce (70 %) a dále Gastronomie, hotelnictví a turismus (67 %). Relativně méně často jsou spokojeni absolventi ve stavebních oborech (60 %).

Spokojenost absolventů v současném zaměstnání – 3 roky od ukončení studia – abs. stř. vz. s MZ (kat. M) (v % odpovědí rozhodně ano + spíše ano)⁶

Kategorie maturitních oborů	Celková spokojenost – splňuje zaměstnání vaše představy?	Plat	Pracovní podmínky	Perspektiva firmy	Pracovní pozice	Zajímavost práce	Jistota zaměstnání	Kolektiv pracovníků	Vedení firmy, způsob řízení
-----------------------------	--	------	-------------------	-------------------	-----------------	------------------	--------------------	---------------------	-----------------------------

⁵ V řádku jsou uvedeny odpovědi všech respondentů dané kategorie, tedy i méně zastoupené skupiny oborů.

⁶ Pouze absolventi, kteří uvedli, že v současnosti pracují na smlouvu na dobu určitou, neurčitou, dlouhodobě na DPP nebo DPČ a jako OSVČ (bez brigád).

23 Strojírenství a strojírenská výroba	75%	64%	82%	82%	79%	82%	93%	93%	71%
26 Elektrotechnika, telekom. a VT	70%	48%	78%	61%	61%	57%	65%	83%	57%
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	60%	58%	73%	71%	65%	63%	67%	87%	60%
63 Ekonomika a administrativa	82%	62%	82%	87%	79%	81%	65%	87%	72%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	67%	67%	79%	88%	55%	64%	64%	85%	64%
75 Pedagogika, učitelství a soc. práce	70%	63%	72%	77%	74%	88%	81%	84%	77%
Kat. M – bez rozlišení sk. ob.⁷	70%	58%	76%	77%	69%	73%	71%	87%	67%

Ve skupině **23 Strojírenství a strojírenská výroba** je na maturitní úrovni poměrně vysoká spokojenost s pracovními podmínkami (82 %) a perspektivou firmy (82 %). Relativně vyšší ve srovnání s ostatními skupinami oborů je i spokojenost s platovými podmínkami (64 % spokojených).

Absolventi maturitních **elektrotechnických oborů** jsou se současným zaměstnáním vcelku spokojeni, zaměstnání splnilo (rozhodně nebo spíše) představy 70 % z nich, což přibližně odpovídá průměru. Poměrně spokojeni jsou s pracovními podmínkami (78 %) i s kolektivem spolupracovníků (83 %), v ostatních aspektech je ovšem procento spokojených spíše nižší než u ostatních sledovaných skupin maturitních oborů. Relativně špatně hodnotí zejména zajímavost práce (57 % oproti 73 %) a platové podmínky (48 % oproti 58 %).

Ve skupině stavebnictví, geodézie a kartografie získalo pracovní uplatnění, které splňuje jejich představy, kolem 60 % absolventů. Celkově je v rámci sledovaného vzorku spokojenost stavařů s jednotlivými aspekty zaměstnání na průměrné nebo mírně nižší úrovni.

Ve skupině **Ekonomika a administrativa** je celkové procento absolventů, kteří hodnotí zaměstnání jako odpovídající jejich představám vysoké (82 %). Vysoký je i podíl spokojených s kolektivem pracovníků (87 %), perspektivou firmy (87 % oproti 77 % z průměru sledovaných skupin oborů) a pracovními podmínkami (82 % oproti 76 %). Nižší je naopak podíl spokojených s jistotou zaměstnání.

Ve skupině **Gastronomie, hotelnictví a turismus** se celková spokojenost pohybuje na úrovni průměrných hodnot. Relativně spokojenější jsou absolventi s perspektivou zaměstnání (88 % oproti 77 %), dále s kolektivem pracovníků (85 % oproti 87 %) a platem (67 % oproti 58 %). Mírně nižší procento vyjádřilo spokojenost s pracovní pozicí (65 % oproti 69 %), zajímavostí práce (63 % oproti 73 %), perspektivou firmy (67 % oproti 71 %).

Ve skupině pedagogických oborů je podíl celkově spokojených absolventů na úrovni průměru (70 %). Ve srovnání s ostatními skupinami oborů je zde vysoký podíl spokojených s jistotou práce (81 % oproti 71 %), zajímavostí práce (88 % oproti 73 %). Příznivá je i spokojenost s vedením a řízením a pracovní pozicí.

Podrobné informace o spokojenosti absolventů v zaměstnání jsou dostupné na: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/4-3-08/Spokojenost-absolventu-skol-v-zamestnani/25>

⁷ V řádku jsou uvedeny odpovědi všech respondentů dané kategorie, tedy i méně zastoupené skupiny oborů.

Závěry a doporučení

Z uvedených výsledků je zřejmá potřeba věnovat kariérovému rozhodování větší pozornost a soustředit se zejména na ty oblasti, které absolventi označují jako nejčastější příčiny nespokojenosti a (hypotetické) preference jiného oboru.

1. Obsah studia, včetně „silných a slabých stránek“.

V rámci kariérového rozhodování je třeba se důkladně seznámit s charakteristikou oboru, profilem absolventa i učebním plánem.

Pro získání podrobnější a názornější představy o obsahu studia i budoucí profese je vhodné využít videa dostupná na:

<http://www.infoabsolvent.cz/MultimedialniPruvodce>

Dále je vhodné zvážit i „slabé“, resp. „silné“ stránky studia určitého oboru vyplývající z hodnocení spokojenosti absolventů se získanými kompetencemi, dosaženou úrovní vzdělání, připravenosti pro pokračování v dalším studiu, uplatnitelností na trhu práce a podobně.

2. Náročnost studia ve vztahu ke schopnostem, ambicím žáka

Řada absolventů je nespokojena s úrovní studia, kterou si zvolili, ať už z důvodu nedostatečné úrovně nebo naopak příliš velké obtížnosti studia. V této souvislosti je vhodné důkladně zvážit studijní schopnosti žáka i možné navazující studium, ve kterém by žák mohl dále zvýšit kvalifikaci.

3. Posouzení zájmů žáka. Jako orientační východisko pro úvahy a rozhodování o volbě oboru i kategorie vzdělání může sloužit „profitest“ dostupný na:

<http://www.infoabsolvent.cz/Profitest>

4. Charakter a náplň práce

Vysoké procento absolventů odchází pracovat mimo obor, někteří z důvodu nevhodných pracovních podmínek, pracovní doby, anebo zjišťují, že je práce v oboru nebaví, že jejich představa o oboru byla jen mlhavá nebo dokonce mylná. Z tohoto důvodu je třeba, aby si žáci měli možnost vytvořit pokud možno konkrétní představa o oboru a budoucí náplni práce. Pro získání podrobnější a názornější představy o budoucí profesi je opět možné využít videa dostupná na:

<http://www.infoabsolvent.cz/MultimedialniPruvodce>

Informace v tomto směru mohou poskytnout i data o nespokojenosti absolventů s vybraným oborem a zejména důvody této nespokojenosti.

5. Uplatnění na trhu práce.

Uplatnění na trhu práce představuje pro některé absolventy vážné rozčarování. V této souvislosti je vhodné se při výběru oboru vždy seznámit i se situací na trhu práce, mírou nezaměstnanosti v daném oboru, nebo míře a důvodech, proč absolventi odcházejí pracovat mimo zvažovaný obor.

Informační zdroje

www.infoabsolvent.cz

www.nuv.cz